

Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächsische str. 8.
Berlin W. 15.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Helyet kérünk

Nem is történetet volna másként, de hogy megtörtént és így történt meg, olyan az örömnök, mintha váratlan irányból ért volna. Derék zsidó mozdulat volt Erdély és Bánát rabbijaitól, hogy eljöttek Kolozsvárra és részt kértek az egyetemes zsidó munkából. Egy-egy mindennapi egzisztenciájával eloglalt zsidó ép az elfoglaltsága ágbogas fától nem látja néha a zsidókérdés roppant érdekét. De a rabbi, aki hivatása örörnyáról nézi a dolgokat, világos tekintettel nézheti a problémát és a megoldást egyaránt. A probléma: a megmaradás vagy az elpusztulás; a megoldás: hogyan lehet megmenekülni a lassu, de biztos elhalástól és megtartani a népet az eljövendők számára. Nincs más mód — és itt nem politikai módról lesz szó — a nevelést kell visszavinni a tradíció alapjához. Hol van ennek az alapnak a legmélyebb vonala? A régi-régi népi életben a száműzetés első századaiból, amikor a világgákergetett még ősi anyanyelvén beszélt és adta át vágyait és hagyományait a következő sarjadedeknek. Mi más lehet a tennivaló: vissza kell térni a nép ősi anyanyelvéhez, be kell vinni az iskolákba a bibliai mezésed igéit, a hébert, mert az iskola csak így lehet igazán zsidóiskola. Erdély és Bánát kongresszusi és statusquo zsidópapjai előtt tisztán áll ez a mi népi tenmaradásunk gordiusi csomója és a maga fényességében a szellemi kard, amely a csomót kettévágja. Zsidó iskola kell, minél több, és az iskolák lelke nem lehet más, mint az ami eddigi tenmaradásunk lelke volt: a tóra kemény és füzeres hébersége. Ennek a szellemében szükségeljük az országos zsidó tanítóképzőt és a rabbiképzőt is, mert a jövendő nemzedékeknek már nem kell idegen nyelveken tolmácsolni az írást, megértik, ha azon a nyelven hirdetik nekik, amelyen őseiknek hirdették a pusztai vándorlás s a honalapítás napjaiban és később, amikor már ott éltek a megígért földön.

Öröm ez nekünk, hogy a megalakult rabbi egyesület alakulása első percében kivieszi részét a kezdet munkájából és külön öröm, hogy a Palesztinaépítés intézésében helyet követel magának. Mi vártuk, hogy ez a követelés elhangozzék és vártuk a megoldást is, amely kimondja, hogy Palesztina ujjáépítése minden pártszemponton felülemelkedő egyetemes zsidó feladat. Mi már nem egyszer mondtuk, amit most Weizmann elnök a karlsbadi konferencián, hogy nem egyetlen ut vezet Palesztina felé. Az az ut, amelyen a cionisták haladnak, egyáltalán nem privilégizált ut és nem kedveltebb, mint a többi. Egy izben ezt úgy fogalmztuk meg, hogy az atyák tanításai szerint minden zsidónak része van a lelkiúdvösségben, a fiuk tanítása, hogy minden zsidónak része van atyái országában, Palesztinában. Palesztina az egész nép: a régi Palesztina, amely elpusztult és már csak a legendákban, a vágyakban és az imákban él és az új, amely biztat és ígér, amely most készül felépülni az egész nép öröme és dióségére. Nincs joga semilyen politikának magának kisajítani sem az országot, sem az építést. Minden vgy odavisz, minden ut odavezet. Aki zsidóban csak szemnyi emléke maradt a zsidóságának — és hacsak ki nem tért, ennél jóval több maradt benne — azt oda kell engedni az állványokra, amelyekről új ország épül a zsidó népnek és új zsidó nép az országnak.

De nemcsak: hogy oda kell engedni, de oda is kell vinni a zsidóságot az állványokhoz.

Kötelesség felépíteni az országot. Nem pártkötelesség, még azt a szót is nehezen mondjuk ki, hogy nemzeti kötelesség, hiszen nem minden zsidó férközött egészen közel a fogalomhoz — nem, ez zsidókötelesség. Mult, jelen, jövő, vallás és őshaza, testvéri és emberi érzés diktálja ezt a kötelességet. Igen helyes, hogy a rabbik érezték meg először, hogy a zsidóságnak részt kell vennie a kötelességből, teljesítenie kell az országépítés parancsát, mert nem csupán arról van szó, hogy egy számtízott, sokatszenvedett és ma is pogromokban szenvedő néppel visszafoglaltassuk őshazáját, ennél jóval-de-jóval többről, a világ legnagyobb kulturtörténelmi eseményéről: a Biblia ősi földjét, ahol az emberiség legnagyobbjai éltek és gondolkodtak, rekonstruálni kell. Igen szépen világítja meg Strausz professzor, a jeles budapesti tudós a tegnapi „Uj Kelet”-ben az új

Palesztina-kérdést a százévelőtti Görögország-kérdéssel. Akkor az egész világon filhellen társaságok alakultak, hogy a görög nép és a hellén föld újraébredjen. Pedig a mai görögség nem is közvetlen utóda a régi hellenségnek. Ma csak elvétve akad egy egy keresztény filpalesztinista, — bár hiszen adódik nem egy kimagasló példa: ilyen az amerikai Philadelphi, amely félmilliót adott a Keren Hajjeszodnak az országépítésre és ilyenek az ausztráliai nemzsidók adományai is. De a világ ma táradtabb, a világzsidóság pedig sokkal hatalmasabb, mint százestendővel ezelőtt a szegény, elnyomott görögség. Az országépítő munkánál minden fölösleges zsidó izomnak minden nélkülözhető zsidó bankjegynek ott kell lennie. Igen helyes, hogy az erdélyi rabbi egyesület a Keren Hajjeszod helyi intézőségében helyet kér. Meg is kell hogy kapja.

Az antant együttes jegyzéke Magyarországhoz

A kisantant fegyveres segítséget ajánl Ausztriának
— Két magyar miniszter bukása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, szeptember 22. A bécsi lapok közlése szerint a nagyhatalmak budapesti képviselői a mai napon fogják ányújtani együttes jegyzéküket a magyar kormányának. Eddig kiszivargott hírek szerint

a jegyzék azonnali kiírításra szólítja fel Magyarországot.

Ennek a hírek a hatása alatt folyt le az osztrák külügyi bizottság tegnapi ülése. Schober kancellár elmondotta, hogy a kisantant bécsi képviselői felajánlották Ausztriának fegyveres segítségüket a nyugatmagyarországi kérdés gyökeres elintésésére. Ausztria azonban tartózkodni akar minden erőszakos eszköz igénybevételétől.

Az ülés folyamán kapta Schober kancellár azt az értesítést, hogy az antant a mai napon ányújtja szigoruhangu jegyzékét a magyar kormányának. A kancellár kérte, hogy errevaló tekintettel a tárgyalásokat halasszák el másnapra. Az antant hatalmai közül Olaszország főleg az, amelyik Nyugatmagyarország ügyének rendezését erőlyesen sürgeti. Az olasz kormány jegyzékét is intézett a többi nagyhatalmakhoz, amelyben

a felfordult magyar helyzetre mutatra, sürgős beavatkozást követel.

Olaszországot támogatja akciójában Jugoszlávia is. Pasic miniszterelnök kihallgatáson fogadta Manzini olasz követet, aki ismertette az olasz kormány javaslatait. E javaslatok olasz-jugoszláv katonai expedíciónak Nyugatmagyarországba való küldését forszírozzák.

Az „8 Uhr Abendblatt” szerint a fölke-lök Schaffermühlenél megtámadták az osztrák katonákat, azonban könnyen visszaverték őket. Egy magyar főhadnagy megsebesült és fog-ságba esett.

Az egész határon élénk járőrharok. Magyarországon rohamosan fejlődnek az események. Egyszerre két miniszter is menekül a magyar kormányból. A nemzetgyűlés Hegedüs pénzügyminiszter jelentette be lemondását, ami már napokkal előbb különben is ismeretes volt. Ma pedig váratlanul

Tomesányi Pál igazságügy-miniszter mondott búcsút a bársonyszéknek,

miután előzőleg, pénzügyi bizottságban le-

szavazták. Hegedüs patetikus hangon búcsuzott, kijelentvén, hogy minden erejét feláldozta az ország gazdasági helyzetének megjavítására, épen ezért tiszta lelkiismerettel távozik. Ha utódjai ugyanolyan tiszta lelkiismerettel dolgoznak, mint ő, akkor szerinte a korona ismét emelkedni fog. Hegedüs után Bethlen vigasztalta meg Hegedüst és a nemzetgyűlést, hogy a valuta leromlásának nem a pénzügyminiszter az oka.

A nyugatmagyarországi kérdésről Bánffy külügyminiszter nyilatkozott a nemzetgyűlésnek. A külügyminiszter szerint a magyar kormány nem tehető felelőssé a nyugatmagyarországi zavargásokért, mert azoknak két főoka van: az egyik az, hogy az osztrákok bevonulásuk után letartóztatásokat és illegális rekvirálásokat hajtottak végre, ami miatt a magyar lakosság fellázadt, a másik ok pedig, hogy ismert royalista elemek, abból a célból, hogy a Horthy-rezsimet megbuktassák és Károly királyt visszaültessék az ország trónjára, provokálták a sajnálatos eseményeket.

A kormány, mely ezeket az intenciókat jól ismeri el van határozva a békeszerződés feltételeinek teljesítésére.

mint a hogyan azt annyiszor ki is jelentette.

A „Wiener Mittagszeitung” hiteles diplomáciai forrásból azt a fanatikus hírt közli, hogy a magyar extremisták vezére Friedrich megállapodott a bajor monarchisták vezetőjével Xylanderrel, hogy alkalmas időpontban

két oldalról megtámadják Ausztriát és kikiáltják a közép-európai monarchiát.

Remélik, hogy az antant, különösen Franciaország, a bevégzett tényekkel szemben nem fog nagyobb ellentállást kifejteni.

Kiélesedett a helyzet

Bécs, szept. 23. Lapzártakor jelenti a táviró, hogy a helyzet súlyosabbá vált. Massaryk elnök utjáról hirtelenül visszatért Prágába a nyugatmagyarországi események miatt. Az egész osztrák Reichsw hrt Bécs köré állítják fel, mert a felkelők Pándorfig hatoltak előre.

Történelem és tradíció

Sok szó esett a karlsbadi kongresszuson az ezután való munka irányelveiről. Összetűzközésre nem került a sor, csak békés megvitatásban mérkőzött meg a két felfogás. Az egyik a tradíciót jelöli meg a Palesztina munka alapjául, a másik párt a gyakorlati lehetőségekből száazza ki a további fejlődés principiumait. Az ellentétet már senkiesem látja át-hidalhatatlannak, mert a tradíció kikapcsolását még a haladók sem követelik. Azok szemében, akik tárgyilagosan gondolkodnak, lényeges különbség a két felfogás között nem is volt sohasem, mert akár a tradíciót jelölöm meg a Palesztina-munka alapjául, akár a fejlődés törvényeibe kapcsolom bele a további munka lehetőségeit, mindenképen a történelemből fejlesztem ki a munkaprogram alapjait.

Történelmi alapon kell kiépíteni Zsidóországot. A történelem jelenti a múltak hagyományait, a fejlődések minden fokozatát és a napi élet minden elért eredményét. Semmit sem szabad kicsibe venni, ha azt akarjuk, hogy a fejlődés egyenes irányban mozogjon. Most elszakadni a múlttól csak abban az esetben lehetne, ha a jövő kiépítését egy egészen új ember-típus vállalhatná magára. A zsidóság azonban még nem termelte ki ezt az új ember-típust magából. Négyezerestendős kultúrát produkált a mai zsidó és állhat az bármilyen párton is. Következő hármilyen világfelfogást: négyezer estendő boldogsága és kínja, négyezer estendő változó irányzata, elmerülő és megújuló ideálok formázták meg annak, amilyenek ma látjuk.

Minden zsidó, akár hogy vesszük is és akár mit valljon is ő maga, a múltjában él és az attól való elválás csak látszólagos. Fejlődésének törvényei a történelmi adottságokban gyökereznek és ezek olyan összetevődések, amiket sok évezreden át gyűjtött össze az idő. Hogy egy nép ma ilyen, vagy olyan, azt olyan feltételek szabták meg, amelyek ma már elhomályosult, vagy egészen ismeretlen történelmi helyzetekből bontakoztak ki, de kétségtelen, hogy megcsirázatásuk történelmi folyamat.

Mindenesetre megállapítható, hogy egyetlen egy nép sem szakadhat el a történelméről és egyetlen egy népet sem szakíthatunk el a tradíciójától, amely lényeges tartalma a történelemnek. Ha már most a jövőbe akarja nemzeti életét beigazítani a zsidóság, respektálnia kell a tradíciót, amely sokáig fűtötte azt a katlant, amelyből a mai zsidó típus kinemesült.

De meg kell érteni ezt a másik gondolatot is, hogy a fejlődés törvényeibe kell belekapcsolni a Palesztina-munka lehetőségeit, mert a mai állapot olyan

állapotoknak a summája, amelyeket az idő gyűrűzött egymásba a történelmi fejlődés törvényei szerint és ha ettől eltérünk, a nép energiája olyan utra téved, ahol törvényszerűségek helyett irányíthatatlan véletlenségek érvényesülnek.

Nem kell irtózni ettől a gondolattól, mert történelmi kényszerűségek lüktetnek benne. És akár azt mondom: a tradíció alapján kell kiépíteni Palesztinát, akár azt, hogy a fejlődés törvényeiből kell kiönteni a továbbépítés irányelveit, mindenképen történelmi alapon állok és ez elég széles arra, hogy a két felfogás, amely csak külső megnyilatkozásaiban különbözik, egymás mellett megférhessen és harmonikus egyetértésben fejthesse ki országépítő energiáit. u. p.

A washingtoni konferencia programja

A népszövetség munkája — A görögök veresége

— Az Uj Kelet munkatársától —

Berlin, szeptember 22. A washingtoni leszerelési konferencia programját az amerikai kormány összeállította és közölte az összes érdekelt hatalmakkal. A konferencia programja a következő:

1. A tengerészeti haderők leszállítása. 2. Az új harc módok ellenőrzése. 3. A szárazföldi erők megállapítása. 4. A távoli Kelet problémája. 5. Kína ügye és egyéb területi, ipari és gazdasági kérdések.

A leszerelési konferencián Lloyd George és lord Curzon nem fog résztvenni, mert az ir-probléma megoldása ismét kétségessé vált. Anglia képviselői ennél fogva a konferencián Balfour, Bonar Law, Worthington, Lord Lee és Tirewell.

A népszövetség tegnapi ülésén Litvániát felvették a népszövetségbe. Ma Örményország ügyével foglalkoztak; Örményországból független államot fognak csinálni. Elhatározták a sevresi béke revíziójának végrehajtását is. Murray délafrikai delegált a világ szellemi munkásainak nyomására hívta fel a népszövetség figyelmét. A lengyel kiküldött előterjesztésére tárgyalás alá került a lengyel-litván konfliktus. Vilna ügyében döntöttek, önálló kanton lesz, svájci mintára. Genfben megérkezett Take Jonescu román külügyminiszter is, aki ott a népszövetség vezetőivel fog tárgyalni.

A kisázsiai harctéren mind nagyobb méretű lesz a görögök veresége. A görögök eddigi veresége, török becsülés szerint, huszezer ember. Azonkívül sok hadianyag és felszerelés. A török hadierők előrenyomulásukban eljutottak Eski-Sehirig, amelyet el is foglaltak.

Nem kerülhető el az új választás

Averescu nyilatkozata — Az ellenzéki paktum

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, szept. 23. Maniu Gyula tegnap a fővárosba érkezett és hosszabb megbeszélést folytatott Constantinescu liberális párti szenátorral. Bratianu és Maniu ma aláírja a nemzeti és liberális pártok között kötött paktumot, melynek feltételei a következők: Közös akció a kormány megbuktatására és a kamara feloszlatására. Uj kormány alakítása, amelyben az erdélyiek négy tárcát kapnak, a választások vezetésére. Az erdélyi prefektusokat a kormány jelöli ki, a polgármestereket és az erdélyi képviselőjelöltak személyét viszont a nemzeti párt. Erdélyben semmiféle intézkedés nem történik a nemzeti párt beleegyezése nélkül. Az akció azonnal megkezdődik, a döntő harc pedig november elsején lesz.

Marzescu, Inuletz, Nistor és Pelivan között tegnap Jassiban fontos politikai tanácskozás folyt. Jorga külföldre utazott, de párt-híveinek teljesen szabadkezelt engedett.

A parlament fölösszlátása

A „Viitorul” írja, hogy a tegnapi minisztertanács után a kormány több tagja megkérdezte Averescu miniszterelnököt, mi történik akkor, ha az ellenzék nem hajlandó résztvenni a képviselőház ülésén. A miniszterelnök megnyugtatta őket, hogy erre nem kerül a sor, de ha mégis megtörténne, hogy az ellenzék makacsodik, kiírják az új választásokat. Már pedig a fentiek szerint az ellenzék makacsodni fog.

Fegysek a román-orsz viszonyról

A kormány a külföldön román-orsz feszültségről elterjedt hírek megcáfolására körjegyzéket intézett külföldi diplomáciai képviselőihez. A körlevél hangsúlyozza, hogy Románia megvédelmezi határait minden esetleges támadás ellen, ezt azonban semmi jel sem teszi aktuálissá. A kormány egyébként koncilias Románia minden szomszédjával szemben és nem lát okot fenforogni, amiért ezt a nyugodt magatartását megváltoztassa.

— Csak a szolgálatban levő köztisztviselők kapnak pótlékot. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a köztisztviselők április 1-ig visszamenőleg kiutalt pótlékát csakis a most szolgálatban levő tisztviselőknek fizessék ki, akik azonban azóta a szolgálatból kiléptek, a pótlékra nem tartozhatnak igényt.

Egy csomag levél

Irtá: I. L. Perez

(Kövés Ilona fordítása)

(12)

Jöjj azonban, az Istenért, valamivel az esküvő előtt, hogy segíts az előkészülésben. Mégis csak sógorod vagy. Ezekben a nehéz időkben, az ember a szükségesnél kevesebb inast és szakácsnót tarthat. De mit is írok én Neked arról a tervemről, hogy az esküvő után itt tartalak, ez — az Isten szerelméért — közöttünk maradjon. Nehogy Chave-Gitel megtudjon valamit a ből, amit itt irtam. Annak válassz magától kell megtörténnie... Tudod, hogy ilyen dolgokban nem lehet Chave-Gittel beszélni... Meg vagyok azonban győződve, hogy minden úgy lesz, mint remélem. Chave-Gitel mégis csak egy asszony, habár ő azt hiszi, hogy ő hordja a kalapot! Azért ezt a levelet is olyan időben írom, mkior Chave-Gitel pincéitthon. Kiment, hogy a badchennel* és a zenészekkel tárgyaljon. Én egy szót sem szölok neki arról, hogy Téged meghívatalak a lakodalomra. Hígyje azt, hogy jósból és jámt országból magadtól jöttél!

Az Úr, dicsőrtessék Ő, vigasztaljon meg Izrael minden vigaszával és terjessze ki könyörületessége szárnyait minden elhagyott asszonyra. Amen! Legyen meg az ő akarata!

* Badchen hivattszertü tréfamester zsidó lakodalmak alkalmával.

Chane hugom! Mindegy, hogy mit határozol — állandóan itt fogsz tartózkodni, vagy ott maradsz — az esküvőre mindenestre jöjj! Feltétlenül jönnöd kell! És meglátod, — Isten őrizz tőle! — nem bánod meg. Ha Isten is úgy akarja, szép lakodalom lesz. Még az is lehetséges, hogy „d***” maga, Isten éltesse őt sokáig, eljön az esküvőre. Rengeteg pénzbe fog kerülni, de a tiszteletnek is megvan az ára. Magad is láthatod, hogy illik eljönnöd a lakodalomra.

Fivéred

Menachem-Mendel.

Feleségem, Chave-Gitel épen most jött vissza a piacról. Ime most látod isten akaratának a jelét: azt mondta, hogy nem kell titkolnom, előtte, hogy Neked levelet irtam, mert ő már nem haragszik rád. És ő azt a tanácsot adja Neked, hogy hagyaműzletedet add el, csináltass egy ruhát magadnak és jöjj, mint más kedves rokon a lakodalomra. Ő is úgy gondolja, hogy ajándékot nem kell hoznod. Azt mondja, hogy hagyaműzletedet itt is folytathatod.

Mondom én Neked, hogy az én Chave-Gitel feleségem jó és okos nő. És ha kissé engedékenyebb leszel vele szemben, minden jól lesz. Ha Isten is úgy akarja, meglátod!

Fentemlitett bátyád.

** A rebent (Zadik) gondolja ezen az „d***-n.

IV. Chanének egy, férjéhez írott, befejezetlen levele.

Mazel-tov, drága, jámbor uram, mazel-tov! Ez egyszer örvendetes és vigasztaló híreket kapsz tőlem. Adja Isten, hogy én is épen olyan örvendetes és vigasztaló híreket kapjak Tőled! Amen. Legyen meg Isten akarata! Mi, mint Te is irtad, ezen és a másvilágon egymáshoz vagyunk kötve.

Először értesítelek, édes uram, hogy kedves bátyám, Menachem-Mendel, — Isten éltesse őt — és az ő Chave-Gitel felesége, — Isten éltesse őt is — érzék meg mindketlen a Messiás eljövételét! — mindent megbocsátottak nekem és elhoztattak Bejle-Soose leányuk esküvőjére. A lakodalom nagyon szép volt, szebb nem is lehetett volna. Hála Istennek, mert megadta nekem a kegyelmet, hogy ilyen lakodalmat láthattam. Volt ott mindenféle sült, marha és szárnyashús, volt aztán ott töltött és töltesen hal és mindenféle más étel. Azonkívül bor, pálinka és minden lehet...

És minden finom volt és minden jól sikerült! Én magam főztem a húst, töltesem a halakat, készítettem cimeszt és teritettem az asztalt; és azelőtt mindent én magam vásároltam be.

(Folytatjuk.)

Végetért az iparkamarai válság

Az autonomisták Cudalbu miniszternél — Tizenkét új kinevezés — Választásokról nincs szó

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Alig három héttel ezelőtt Kolozsvár kereskedői és iparosai összegyűltek, hogy a kamara szükségessé vált átszervezéséről a maguk álláspontját nyilvánosságra hozzák. A gyűlésen, amelyet hosszú és heves küzdelmek előztek meg, két felfogás köré csoportosultak a tagok. Az egyik párt, Mazuchi iparfelügyelővel az élén, a kormány által kinevezett vezetőség mellett foglalt állást, míg ellenlábasaik, az úgynevezett autonomisták, kormánybiztost akartak a választások kiírásáig.

Deputációzás, miniszterjárás, paktumok és két tucat gyűlés után a kamarai válság még mindig nem oldódott meg. A vezetőség kinevezését hol visszavonták, hol nem függesztették fel. Tegnap aztán váratlan fordulat állott be a kamara ügyében. Az autonomisták engedtek állásontjukból. Küldöttséget menesztettek Bukarestbe, amelyet Groza miniszter vezetett Cudalbu kereskedelemügyi miniszter elé. A miniszter kérdésre a küldöttség szónoka kifejtette, hogy az autonomisták helytelenítik a kamarának választások nélkül való átszervezését, de szívesen vennék, ha a miniszter helybenhagyná az általuk előterjesztett listát, melyen a román kereskedőket és iparosokat

Cornea Demeter, Joan Vlad, Dominic Ratir, Joan Anca, V. Lázár, Teodor Tirziu, Petricus és Macria képviselik, a többi nemzetiségek részéről pedig Hintz György, Löw Rudolf, Selényi Marcel, Katona Sándor, dr. Farkas Mózes, dr. Pósta Lajos, Weisz József és Farkas Simon a jelölt. Az autonomisták megegyeztek a kormánnyal, hogy a választásoktól el kell állani, mert egy mostani választás sok zavart idézne elő. Ezen az alapon azután Cudalbu miniszter helybenhagyta az eléje terjesztett listát.

Köztudomású, hogy Deleanu kereskedelmi államtitkár október 18-ra tüzte ki a kamarai választásokat. Ezzel szemben a kinevezési rendeletben szó sincs választásról, hanem a kinevezett vezetőséget megválasztottnak jelenti ki. Ez az új kinevezés természetesen az ellenpárttal való megegyezés alapján történt. Kiderült, hogy az autonomisták csak azért hangoztatták olyan sűrűn a közérdeket és a szabad, független választást, mert az első kinevezés alkalmával nem kaptak elegendő helyet a vezetőségben. Most azután a törvényes harminckett ember helyett, negyvennyolc tagu végrehajtó bizottsága van a kamarának. S ezzel a kamarai válság, — ha nem is az autonómia alapján — véglegesen megszűnt.

Befejezte a román-jugoszláv és a román-cseh határmegállapító bizottság a munkáját

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A román-jugoszláv határkiigazító bizottság befejezte munkáját. A határkiigazítás következtében Románia területe 709 négyzetkilométernyi területtel bővült. Romániához csatolták Latunas, Jemol Mare, Caiul Mare, Socu, Sulina, Bustinia és Komlóss helységeket és még huszonkét községet. A bizottság egyelőre nem tárgyalta egy rendkívül fontos kérdést: hogy ki téríti meg ezeknek a határmenti községeknek az utolsó két esztendő kárait. A bizottság román tagjai Temesvárról, ahol a bizottság székel, Bukarestbe utaztak.

A román-cseh határmegállapító bizottság szintén befejezte munkáját. A kötött megállapodások alapján Románia hétszáz négyzetkilométer területet kapott. A bizottság munkájáról egyelőre nem adtak ki hivatalos jelentést. A román-magyar határmegállapító bizottság szintén rövidesen hozzáfog a munkához. A minisztertanács kétmillió leiben állapította meg a bizottság költségvetését. A jugoszláv-magyar határmegállapító bizottság végigjárta a demarkációs vonal Zala és Vasvármegyére eső részét.

Jugoszlávia krízise

Belgrad, szept. 22. (Damian.) A zágrábi „Obzor” szerint Jugoszlávia most olyan helyzetben van, mint Obrenovic Sándor alatt volt. A lap álláspontja az autokraták és oligarchák tulkapasai ellen és hangsúlyozza, hogy a kormánynak távoznia kell, ha azt akarják, hogy a konzolidáció bekövetkezzék. Trombic volt miniszterelnök kiáltványt intézett Jugoszlávia népeire, amelyben tarthatatlannak minősíti a jelenlegi kormány politikáját, amely anarchiába és forradalomba viszi az országot. Ezt a kiáltványt eljuttatták Sándor szerb királyhoz is.

Lengyel ultimátum Oroszországnak

Moskva, szept. 21. A lengyel ügyvivő kedden ultimátumot nyújtott át az orosz kormánynak. Az ultimátumban, amely október elején jár le, a lengyel kormány a diplomáciai viszony megszakításával fenyegetőzik arra az esetre, ha az orosz kormány október 1-én nem teljesíti a lengyel kormánynak a függőben lévő ügyekben támasztott követeléseit.

Kolozsvár védekezik a pestis ellen

Be kell jelenteni a vízvezeték repedéseket — Az ócskapiacra csak fertőtlenített ruhát szabad árulni

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Az Uj Kelet több ízben hirt adott azokról a járványokról, amelyek Kelet felől veszélyeztetik Európát. Különösen az oroszországi pestis az, amelynek továbbterjedését félni lehet, annál inkább, mert már elérte Konstantinápolyt. Románia olyan közel esik a járványos területekhez, hogy behurcolásukkal szemben bizonyos óvintézkedéseket kellett tennie. Óromániában, Beszarabiában és Bukovinában, régebben kiadtak egy profilaktikus rendeletet, Erdélyben pedig, a népjóléti vezérigazgatóság iniciálására, az egyes városok közegészségügyi bizottságai most kezdtek hozzá a széleskörű és erőteljes apparátust kívánó preventív munkához.

Kolozsvárott dr. Totoian Joan tiszti főorvos rendkívül érdekes javaslatot dolgozott ki és terjesztett a bizottság elé a tárgyban. Rámutat arra, hogy a járványok legfőbb terjesztője a víz. Kolozsvárott a vízműveknél számos olyan hiba van, amelyek egészségileg károsak. Minthogy a vízvezeték éjjel nem működik, a csövekben negatív nyomás keletkezik, amelynek következtében a víz az egyes repedésekkel beszívja a piszkot és szemetet és reggel, amikor kinyitják, felhajtja a csapokba. A főorvos javasolta, hogy a repedéseket, a háztulajdonosok, illetve a város költségére forrasztásuk be és általában kötelezzék a háztulajdonosokat, büntetés terhe alatt, a repedések sürgős bejelentésére. A vasuton túl levő városrészekben, ahova a víz, a csekély nyomás miatt, nem jut el, külön viztorony felállítását ajánlotta. Hetenként kétszer bakterológiai vizsgálatot ír elő.

Fontos része a javaslatnak az, amely az ócskapiacra árult ruhák fertőtlenítéséről szól. Készen használt ruhadarabokat vagy fehérneműt, fertőtlenítés nélkül, ne legyen szabad nyilvánosan árulni. A rongytelepeket a városon kívülre kell helyezni.

A főorvos javaslatát a bizottság elfogadta és annak a nyilvánosságot érdeklő része hétfőn falragaszokon jelenik meg.

PIS PUS

(*) A Joint hatalmas jóléti munkájával Felix Warburg most, a Joint főszámolója küszöbén terjedelmes jelentést tesz közzé. Ismerteti az európai zsidóság, különösen a keleti zsidóság katasztrófális helyzetét, amely az Océánon túl élő testvérek szívét megmozdította. A háború befejezése óta serény jóléti munkát folytat a Joint, de pénzeszközei fogytán és a meglévő összeggel és a még befolyó pénzekkel a katasztrófa következményein akar enyhíteni: progomáldozatok gyermekeit akarja neveltetni, vagyonuktól megfosztottakat szövetkezeti segélyezés útján talpra állítani, betegeket gyógyeszközökkel ellátni és a menekülők ügyét istápolni. A jelentésnek egyik részében a zsidóság főlegítéséről is szó van. A Joint működése itt azonban főleg a „hatóságok által üldözött lengyel menekültek hazaszerzésére szorított.” Minden hálnk ez rokonszenvünk a Jointé ezért a munkáért. De egy disszonáns érzést nem fojthatunk magunkba. Fáj, hogy a Joint a magyar munka körül nem vette észre, hogy magyarországi zsidókon is sok istápolni való lett volna. Főleg — „hatóságok által üldözötteken.”

○ D'Annunzio menjen vagy Korfánty? Nyugat-magyarországon felkelő vezért keresnek. Mert felkelő van, felelőtlen elem, lázadó, forrongó, csak megfelelő, alkalmas vezér nincsen. Ostenburg nem rossz kiváltató, leláncolt, összetört munkásokra és zsidókra diadallal vezette katonáit, de ha tudoldalón is fegyver van, Ostenburg csak messziről szemléli a harcot. És nincs koncepciója se. Friedrich már alkalmasabb lenne, ő kormányt is buktatott, országot hódított, felelőtlen is, de neki magasabb céljai vannak: ilyen bagatell ügyekkel nem foglalkozhat. Magyar-Korfánty nincsen, jó lesz tehát az olasz D'Annunzio! Neki multja van, ő már harcolt a főlviággal, igaz, hogy csak ódákon keresztül, de mégis harcolt, sőt el is bukkott. Egy cseh lap írja, hogy a csehi magyarok felkérték az olasz költő primadonnát, ragadja kezébe újból a hadvezéri kardot és álljon a nemes nyugamagyarországi inurgensek élére. D'Annunzio most állástalan, facér hadvezér, talán vállalja az új magyar feketeszeg vezérletét. Nem rossz ötlet: egy tehetséges költő még mindig többet ér, mint egy tehetségtelen főcenszádos. De mit szól majd ehhez Szabó Dezső vagy Kosztolányi Dezső? Kibirják a konkurenciát?

(—) A suszter maradjon meg kaptafájánál, ha azt akarja, hogy elzárásra átváltoztatható ezer leltőt ötvénezer lelig terjedő pénzbüntetással sújtásák. De ha nem akar kaptafájától a börtön priescsére jutni, akkor helyesebben tesze, ha bevégezve a sarkalást, vagy talpalást, igenis elmegy a kaptafájától és először előveszi a Titulescu miniszter által elrendelt blokkfüzetet, megszámtelji az elintézt „ügyletet”, azután elkönyveli a napijegyzékbe, minekutána utána nézett a luxusadótorvényben, hogy ez esetben milyen kategóriájú és hány százalékos fényűzési adót kell leróni a százalékos megfelelő tabellák segítségével ki is számítja és a könyvviteli rendszerek valamelyikén be is rubrikazza. És így van ez rendjén. Ha a bukaresti törvénygyorstalpakokban elkészítették ezt az orthopéd rendeletet, akkor minden suszter ne akarjon foltozni. A suszterrel eddig mindig azt hittük, hogy iparúzó és a miniszter most kioktat, hogy fényűző és luxusadó alá esik. Szeretnénk kételkedni a miniszter bölcsességében, de ezt a luxust nem engedhetjük meg magunknak — mert megadóztatják.

„Volt idő Angliában, amikor ujjal mutattak arra a férfire, aki nem viselte a menetszázadok khaki-ruháját; eljön az idő, mikor ujjal fognak mutatni arra a zsidóra, aki elzárta szívét népe ügyével szemben. (Chaim Weitzmann. Londoni konferencián Keren-Hajjeszód-vita.)

Megkezdtek a kémkedési per új tárgyalását

Uj bíróság — Ujból ismertették a vádiratot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A több napra elhalasztott kémkedési per tárgyalását pénteken délelőtt kezdte meg újra a kolozsvári VI. hadtest hadbíróháza. A vezénylő tábornok a tárgyalásra új bíróságot delegált. Az új bíróság elnöke továbbra is Popescu ezredes, de a bíróság többi tagját kicserélték, főleg magyarul is beszélő tisztekkel. A hadbíróháza új tagjai: Nicolae Popescu beszercei őrnagy és Wasserer Alfréd nagyváradi tüzér-őrnagy, továbbá Dragulescu százados és Tudoran Iliaru máramaroszi százados.

A vádat most is Blanariu százados-ügyész képviseli, aki beleségéből felépült. A védői tisztek Román Valér, Gherman Traján, Móra, Kiss Fábrius, Dobrescu, Popescu és Oprea védők látják el, akik az elmúlt tárgyaláson is mint védők szerepeltek. Mára több ügyvédet is kirendeltek védőkül hivatalból, de ezeket az elnökök a vádlottak kívánságára elbocsátotta. Azokat a vádlottakat, akiknek védőjük nincsen, Nicolau főhadnagy-hadbíró fogja védeni.

A tárgyalás iránt most kisebb az érdeklődés. Ez érthető is, mert a per tárgyalását most a katonai büntető perrendtartás rendelkezései alapján, teljesen elülről kezdik és így a már egyszer kihallgatott összes vádlottakat újból ki fogják hallgatni. A hallgatóság főleg a vádlottak hozzátartozóiból kerül ki.

Popescu ezredes tíz órakor nyitotta meg a tárgyalást. A bíróság tagjai és a tolmácsok leteleztek az esküt, majd a jegyző megkezdte a vádirat felolvasását. A terjedelmes vádirat felolvasását délelőtt 11 órakor megszakították, majd félórás szünet után a tárgyalást délután négy órára halasztják el. Délután négy órakor folytatták a vádirat ismertetését, amelyet hat órakor befejeztek. Szombaton reggel 9 órakor megkezdik a vádlottak kihallgatását.

Bécsben megkezdődött az általános sztrájk

Tumultusok a tőzsde előtt — A sztrájkolók behatoltak és lefoglalták az üzletkötésre szolgáló pénzeket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, szept. 22. A vasutasstrájk, amint az előrelátható volt, általános sztrájkká fejlődött. A szakszervezetek tegnap délután öt órakor proklamálták az általános sztrájkot. Az üzemek nagyrészt a munkások abba is hagyták a munkát és kivonultak a fűtőházakra. Elkeseredett kiabálások hangzottak a tömegből, a kormány tehetetlen politikája és a nagy drágaság ellen. A tömegek a tőzsde felé vették útjukat, ahol épen a délutáni utótőzsdére zsúfolásig megtelt a nagy terem. A sztrájkoló munkások a csekély számú rendőri készenlét ellentállását legyőzve, behatoltak a terembe és a magriadt bűzresekkel elszedték minden pénzt.

Ezek a tüntetések ma délelőtt ismét megismétlődtek a tőzsde előtt. Több mint tízezer főnyi tömeg vonult fel a maga a felvonulás hővelkedett izgalmas jelenetekben. Utközben az automobilokról és kocsikról lerángították az utasokat és súlyosan bántalmazták őket. A tőzsdét a rendőrség tartotta körülfalva, de a tüntetők áttörték a kordont és ismét behatoltak az épületbe. Csak hosszabb idő után sikerült őket visszaszorítani. Visszamenet az üzletek kirakatait kövekkel bezárták.

A Schöber-kormány a történetekre való tekintettel elhatározta lemondását. Addig azonban nem hagyja el helyét, amíg Nyugatmagyarország sorsa el nem dől. A monarchisták ma kiáltványokat ragasztottak ki Bécs utcáin, amelyben felszólítják a munkásságot, ne induljon a kommunisták és szocialisták után, akik háborúba akarják sodorni Ausztriát Magyarországgal. A kiáltvány hangja olyan, mintha minden pillanatban várnák a magyarok bejövését.

HIREK

Az UJ KELET tolmái listája:

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

Szocialista

(Kongresszusi emlékek.)

A haza nullásgéppel volt lenyírva.
(A munkásnyelvi: otthon mind így járnak.)
Mellettem állott,
Meleg, mosolygó arcán ott barnállott
Aranysütése messze földi nyárnak.

Palesztinából jött a kongresszusra.
Piros szekfü kevélykedett a mellett.

En halkan szóltam:

Munkásleány, — szocialista. — Jól van.

Rám nézett: rajtam polgár-blokká jelvény.

Lemos eselőd. Piros szekfü a szája.

Egyébként szürke lány: se szép, se csunya.

De asszonyleke

A szónokok beszédét úgy figyelte

Hogy két sőt, bárszomszámát lehunyta.

Gondoltam: únom már a szót — és lektem

Hogy mindig csak övendőket vitasson.

Egy kis jelen:

Megszólított, ha szóba áll velem.

... Ön otthonról jött el közeink kisasszony?

Sötét szemét a jelvénybe firta

És barna arca égő pirba éledt.

Pattant az ajka

És válaszul keményen csengett rajta:

„Zsidóval én csak héberül beszélek!”

g. j.

A király az árumintavásáron.

Bukarestből jelentik: A király ma délelőtt hosszabb látogatást tett a mintavásáron, ahol a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést a látottak felett. Ófelsége ma este Máramarosba utazik vadászatra és tíz napig fog ott tartózkodni. Visszaterése után meglátogatja Temesvárt és a Bánát több városát. Mária királyné ma brani kastélyába utazott, melyet tudvalevőleg Brassó városa ajándékozott a királynénak.

A Haggibber választmánya vasárnap délután 2 órakor, a pályaeépítés ügyében fontos ülést tart a Park-kávéház emeleti termében.

Zsidócskák. A jövő héten kerül a könyvpiacon Szabó Imre vázlatkönyve: a Zsidócskák. Tíz apró, finom és jellemző írás, tíz apró novellácska a könyv: a zsidó lélek gyöngéd és szerető rajzai. Szabó Imre cizellált stílusát ismerik az Uj Kelet olvasói, ismerik zsidó meglátásait, azokat a kedves figurákat, amelyeket éles szemmel figyelt meg és adott vissza. A Zsidócskák az erdélyi könyvpiaci igazi eseménye lesz; nemcsak gazdag írói kvalitásainál fogva, hanem technikai kiállításáért is. A könyvecske a Rádió kiadásában jelenik meg és megrendelhető a Zsidó Nemzeti Szövetségnél és az Uj Kelet kiadóhivatalánál.

Rabbibeiktatás Hettlenben. Berlinből jelentik: Fényes ünnepségekkel iktattak be a hónap 20-án Lichtenstein Salamon volt segesvári főrabbit, meghaldogult atyja, a jámborságáról és nagy tudásáról országserető híres Lichtenstein Jehuda, néhai betleni főrabbi örökébe. A főrabbi több rabbi és előkelő vendég kíséretében két diszkapun át a szépen feldíszított és kivilágított templomba hajtatott, ahol a királyért való ima és a hatósági küldöttség üdvözlése után tartotta meg nagyhatású székfoglaló beszédjét. Az ünnepség után a hitközség a főrabbi és a vendégek tiszteletére bankettet adott, amelyen több felköszöntő hangzott el.

Az egyetemi hallgatók mozgalma. Megirtuk, hogy a kolozsvári román egyetem jogi és orvosi karának hallgatói memorandumot intéztek az egyetemi tanács elé, amelyben a francia tanrendszer felfüggesztését kérik. Az orvostanhallgatók részéről tiztagu küldöttség kereste fel dr. Jacob Jacobovici orvoskari dékánt; azt kérték, hogy a medikusok követelését pártfogolja. Válaszaban a dékán kifejtette, hogy a régi rendszer visszaállítása teljesen kizárt dolog. Ellenben a tanári kar hajlandó 1922. március elsejéig haladékot adni a szigorlatok letételére. A maga részéről az egyetemi tanács mai ülésén indítványozni fogja, hogy a hallgatókat kategóriákba osszák be. Aszerint, hogy kinek hány szigorlatot kell még letennie, hosszabb-rövidebb haladékot fog kapni. A dékán a dékán válaszával nincs megegyezve s tegnap este ismét gyűlésezett a menzában. A hallgatók ragaszkodnak a német rendszer visszaállításához, különben azonnal sztrájkba lépnek.

Építkezési igazgatóság. Bukarestből írják: A munkaügyi minisztériumban mar felállították az építkezések előmozdításáról szóló törvény alapján az építkezési igazgatóságot. Az új intézmény a lakáskérdés egyetlen megoldását, az építkezést fogja minden eszközzel támogatni és különösen olcsó munkás- és tisztviselőházak építését vette programjába. Az igazgatóság a szükséghez képest az egyes megyei székhelyeken kirendelt-segeket fog felállítani.

A francia diákok Bukarestben. Bukarestből jelentik: Ma délelőtt 11 órakor megérkeztek a francia kirándulók. Fogadásukra megjelentek a hatóságok kiküldöttei és az iskolák növendékei, valamint az egyetemi hallgatók. Dr. Gheorghian pártmester üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében Klotz volt miniszter, a Sorbonna tanára válaszolt. A kirándulók ma meglátogatták a kotroceni palotát, holnap meglátogatják a hősök sírját, a királyi palotát és a mintavásárt.

Megkezdik a jillavai foglyok perének tárgyalását. Bukarestből jelentik: A jillavai és vacaresti kommunista foglyok büntörének a tárgyalását október 28-án kezdi meg. A foglyokat azzal ismétölték, hogy a múlt hónapban a fegyházból szökést kíséreltek meg. A pünper anyagát Cornath őrnagy, katonai ügyész már összeállította.

Elveszett. Lorgnettem a magyarázán felejtettem. Kérem megtalálóját adja be Széchenyi tér 40. II. em. 3. ajtó címre.

A fogarasi szerencsétlenség. A fogarasi hadgyakorlaton történt szerencsétlenségről, amelyről hirt adtunk, ma azt jelentik, hogy a megsérült tisztek nem a tankon ültek, hanem egy szekéren, amelyet a tank felborított. A tisztek közül hárman csak könnyebben sebesültek meg, ellenben Clamariu hadsergebeli kapitány állapota súlyos.

Gyilkossággal vádolt képviselő pere. Bukarestből jelentik: Az Havi törvényezék ma kezdte meg Trófanor képviselő büntörének tárgyalását. A képviselő megaláztatott Spanyecu asszony megyei kolozsban ünnepességel vádolják. A vádlott kihallgatása után, mely több incidensre adott alkalmat, a tárgyalás folytatását — a tanak távollétében — október 10-ra halasztották.

Az oppau robbanás áldozatai. Berlinből jelentik: Az oppau robbanásnak ezernél több halott és több sebesült áldozata van.

Nagy tűz Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik: A török városban tegnap nagy tűz ütött ki, amely több mint tíz óráig tartott. A tűz az „Asi” szállodától kezdődött és több utcáson egészen eljutott a hatalmas lángok átterjedtek Pera és Galata városrészekre is. Eddig ötvenegy nagy aranykorona égett el. A kár több mint száz millió török font.

Igazi mestermű, ahogyan Czinkósi ruháit festenek és tisztítanak. Gyár: Kolozsvár, Dersán-p. 5.

Dr. Slago. Dalsó bécsben született, jelenleg a lugoji (bánati) ügyvéd. Párisban, a 2. sz. sz. 52. alól Bukaresti. Frankok. 5. sz. 51. alól Alencul Roman m. helyezett át.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. József Nagyvárad. 1. A cionista világsszervezet, az antant hatalmak és Anglia mint mandatarus hatalom, az ősszsidóság egyedüli képviselőjének ismerte el és mint elismert politikai tényezőnek, az angol mandátum szövegében törvényesen biztosított befolyása van Palesztina helyeire. Ez is egyik oka annak, hogy a palesztinai zsidó légiók, tehát a zsidó hadsereg fölállítására, a cionista világkongresszus hatáskörébe tartozott. 2. A zsidó légiók minden körülmények között meg lesznek. Hogy milyen formában, vajjon mint az angol haderő köteleibe tartozó csapatoké, vagy mint teljesen független zsidó sereg, azt a legközelebbi jövő fogja eldönteni. Az mindenesetre bizonyos, hogy a mi légióink, legénységünkben és tisztjeinkben egyaránt zsidó, héber haderő lesz. 3. Körülbelül 5-6000 főnyi. 4. Sose ijedjünk meg tőle. Mégis csak furosz, hogy pont a mi 5-6000 főnyi légióinkban lássuk a militarisztikus veszedelmet, ugyanakkor, mikor a szocialista Németország, sőt a kommunista Oroszország is százezres és milliós hadsereget tart fenn. Ez éppen olyan, mint amikor a régi időkben azzal agították a cionizmus ellen, hogy új államot akar alapítani, holott, — mondotta — az „állam” már elavult társadalmi szervezet. Orosznak, angolnak, németnek nem volt az. Csak éppen nekünk.

T. I. Ignác Targul-Mures. Tervezetét megkapjuk, nagyon életrevalónak találjuk, de jobb lesz, ha valamelyik közgazdasági szaklapnak küldi be.

G. József Bratka. A kéreztett lap címe Cluj, Strada Regina Maria 38.

L. Kálmán Szatmár. A Rosenfeld novellát megkapjuk, köszönjük, rövidesen felhasználjuk.

M. C. G. Szamosújvár. A tanítóképző még nem nyílt meg. Valószínűleg még ez év folyamán meg fog nyílni. Kísérje figyelemmel az „Uj Kelet” híreit és annakidején érdeklődjék újra.

F. Géza, H. F. völgy. Kolozsvárott is. Címe: Cluj, Zsidótemplom-utca.

F. Ernő, Alba-Julia. Megkaptuk, köszönjük, sorát ejtjük.

D. D. A hadikölcsönkötvényeket, ha nincsenek is Romániában, be kellett jelenteni. Elismerésükről, vagy beváltásukról még semmi intézkedés nem történt. Most indult egy akció, amely a kormányt rá akarja bírni a hadikölcsönök bevételeire.

Zentároskányi. 1. Ökröt, hat éven felül lévő podolisi és négy éven felül lévő másfajta kivételével engedély nélkül, lovat engedéllyel lehet exportálni. Az ökr kiviteli díja fejenként száz lei, a ló exportdíját esetéről-esetre állapítják meg. 2. Németországba két vámon kell keresztül menni. 3. A román lebélyegzésű koronák utólagos beváltásáért a kolozsvári pénzügyi vezérigazgatóság (Barta Miklós-utca) kell fordulni.

Holló Fülöp, Temesvár. Kísérje figyelemmel az „Uj Kelet” október elején megjelent számait, amikor összes kérdéseire megkapja a részletes választ.

Berkovics Jenő, Szatmár. Levelében említett közlemény nálunk nem jelent meg. Csak arról van tudomásunk, hogy a kolozsvári cseh konzul látmozza soron kívül az egyetemi hallgatók utlevélét. Forduljon talán egyenesen az illető konzulátushoz.

L. Hermann, Érmihályfalva. Forduljon a Magyarországi Cionista Szervezet központi irodájához, Budapest, VI. Király-utca 36.

KÖZGAZDASÁG

A forgalmi adó tönkreteszi a forgalmat

Tizenöt százalékkal drágítja meg az árut

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A luxus és a forgalmi adóról megjelent törvényrendelet alkalmazása napról-napra több félreértésre ad alkalmat. A félreértések eloszlására Titulescu pénzügyminiszter magyarosó rendeletet adott ki, amely azonban az eredeti törvényrendelettel sokban eltér, számos pontját pedig módosítja. A magyarosóból ezzel még nagyobb zűrzavar lett. A legnagyobb tájékozatlanság a forgalmi adó körül van. Az eredeti törvényrendelet szerint ugyanis a luxustárgyak mentesek az egyszázalékos forgalmi adó alól. Ezzel szemben a „magyarosó” a luxustárgyakra is egyszázalékos forgalmi adót ír elő. De ezenkívül a forgalmi adó

annyira egymásrahalmozódik, hogy az áruk árát is tiz-tizenöt százalékkal megdrágítja és a forgalmat előbb utóbb megköti. Megvilágítja ezt egy példa: a termelő eladja tengerijét a terménykereskedőnek, ez egy nagykereskedőnek, ez egy kiskereskedőnek, ez egy fogyasztónak. Mindegyikük fizet egy százalék forgalmiadót, ami már öt százalék. A gyakorlatban azonban még sokkal több kézen megy az áru keresztül.

A forgalmi adó nyilvántartása is súlyos nehézségekbe ütközik. A szátoácsnak egy leies tételleit könnyűbe kell vezetni, hogy a forgalmi adót a pénzügyörnek elszámolhassa. A bankok ezalól mentesítve vannak. Sérelem az is, hogy a többi nyilvános számadásra kötelezett vállalat nem részesül ebben a kedvezményben.

A törvénynek egyedül a büntetőrendelkezései azok, amelyek világosak. Ha valaki ebben a rendelet-utvesztőben eltéved, — lezárják az íztétét.

Az iparkamara most mindent megpróbál, hogy a rendelet felfüggesztését, vagy megváltoztatását kieszközölje. A Szatul Negustorese bukaresti monstre-kongresszusán az adók kérdése is szóba fog kerülni és az azt követő intervenciónak talán meglesz az eredménye.

Állami erdőkiérmelés. A kormány — mint Bukarestből jelentik — az erdélyi állami erdők fakitermelési költségeire 8 millió 353 ezer 184 lei hitelt szavazott meg.

Az orosz élelmiszervásárló bizottság Bukarestbe érkezett. Bukarestből jelentik: Az a szovjetbizottság, melynek a román kormány engedélyt adott, hogy az éhező Oroszország részére gabonát vásárolhasson, ma Boris Alexandrovics vezetésével Bukaresztbe érkezett.

Német mozdonyok Oroszországnak. Berlinből írják, hogy az orosz szovjetkormány, a Krupp-, Wolff- és Entschelgyárakban 700 mozdonyt rendelt hat hónapon belüli szállításra. Tíz mozdonyt már el is indítottak Hamburgból.

Románia vasúti hálózata. Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság legújabb kimutatása szerint a romániai vasutvonalak összessége 11678 km, amelyből 9254 normális vágány, 1274 keskenyvágány, 1150 pedig beszarabiai kisebb nyomtavolságú. Az egész hálózathoz 7362 km. C.F.R. vonal, 4316 km. pedig magántulajdon.

Uj lapok Gyulafehérváron. Gyulafehérvárról jelentik: Kormányparti programmal új hetilap indult meg „Transilvania Romaneasca” címen. Néhány hét óta az „Alba Julia” című Maniu párti hetilap, közel két évi pihenés után ismét megjelenik.

Megindult a Regensburg-Belgrád dunai teheráruforgalom. Bécsből jelentik, hogy az Osztrák Dunagőzhajózási társaság szeptember 15-én megkezdte a teheráruforgalmat Regensburg és Belgrád között.

A szőlőtermés kötelező bejelentése. Bukarestből táviratozzák: A földmivélségügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a szőlőtulajdonosoknak október 10 ig nyilatkozniuk kell termésük eredményéről. Aki ezt elmulasztja, az 10-50.000 leig terjedhető pénzbírsággal és 1 havi fogházbüntetéssel büntethető.

Hivatalos takarmányárak. A kormány a földmivélségügyi miniszter javaslatára elhatározta, hogy a hatóságok és közigazgatás részére szükséges bevásárlásokra általános árat állapít meg. Mindenek előtt a takarmánynemek árát állapították meg. Bukarestből jelentik: hogy a „Monitorul Oficial” tegnapi száma a következő árakat közli: széna, lucerna, lóhere métermázsánként 110 köles száma 100, búzaszáma 45, árpa-zabszáma 60, tengeri kóró 45. Ezek a generalis árak, amelyekhez a hatóságok igazodnia tartoznak. Községekben a pretekstus, városokban a polgármester állapítja meg a tényleges árakat. A katonaság, valamint a hatóságok részére szükséges mennyiséget, amennyiben az elvásárlás útján nem lehet fedezni a szükségletet, rekvirálás útján fogják beszerezni.

Valutapiac:

Bukarest, szept. 23. Márka 94¹/₄—95, leva 78—79, font sterling 365—375, francia frank 790—800, svájci frank 1750—1800, olasz lira 450—470, drachma —, dollár 109—112, arany 800—810, ezüst —, oszt. kor. 750—850, cseh korona 115—120, szokol —, Napoleon 300—310, lengyel marka 250—260, dinár 200—210, török lira —, magyar korona 22¹/₂—23¹/₂.

Páris, szept. 23. Bukarest 13¹/₄, London 5316, Newyork 1429, Róma 59¹/₂, Berlin 18¹/₂, Madrid 189—, Svájc 245¹/₂.

Bécs, szept. 23. Lei 1600, dollár 1720—, belga frank —, francia frank 1220—, svájci frank —, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 2035, leva —, lira 715—, marka 1590—, lengyel marka 34—, font sterling 6450—, rubel —, magyar korona 250, dinár 3220—.

Zürich, szept. 23. Bukarest 540—, Berlin 582—, Amsterdam 13325 Newyork 580, London 2165—, Páris 4105—, Milano —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stocholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 682—, Budapest 75—, Zágráb 280—, Buenosayres —, Varsó 14—, Bécs 50—, osztr. leb. kor. —.

Budapest, szept. 23. Lei 740—, font sterling —, leva —, dollár 740—775, francia frank 5600—, marka 745—750, lira 2700—, osztrák kor. 40—, rubel 47—, svájci frank —, szokol 890—, dinár 1380—, lengyel marka 1950—, napoleon 2300—2350.

Zsidók! gondoskodjatok a Kaddistokról! Adakoztatok a Tarbutra!

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSOR:

Szombat: Szilveszter. (Operettujdonosság másodsor. Napibérlet 11. szám C.)

Vasárnap d. u.: Peleskei notárius. (Oleós helyárrakkal.)

Vasárnap este: Szilveszter. (Operettujdonosság, 3-adszor. Napibérlet 12. szám D.)

Hétfő: Szilveszter. (Operettujdonosság, 4-edszor. Napibérlet 13. szám A.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Az Ördög. Az új szezon egyik legjobb előadása a magyar színház tegnapi reprize, *Molnár Ferenc*: „Ördög”-je volt. A címszerepben *Forgács Sándor* vérbéli művészetet nyújtott. *Baróti Erzsébet* igazi asszony volt, amilyennek *Molnár Ferenc* elképzelt. Méltó partnere *Táray*, bár néha ingadozott. *Izsáky* a modell szerepében bájos jelenség. *Tóth Elzát* az ujonnan szeződött *Hajnal Klári* játszotta. *Réthely*, mint férj, eredeti figurát alakított.

A színházi iroda hírei: Prometheus. Szenzációs premijére lesz a jövő hét derekán a magyar színháznak. A kiváló román költőnek, Eftimiu Viktor-nak híres, verses drámája, a Prometheus fog gondos előkészületek után, Janovics Jenő dr. rendezésében és és dr. Kádár Imre mesteri s fordításában színpadra kerül. *Táray Ferenc* (Prometheus), *Szakács Andor* (Zeus), *Forgács Sándor* (Than), *Lengyel Vilmos* (Apolló), *Olah Ferenc* (Hefaisztos), *Réthely Ödön* (Herkules), *Lackó Aranka* (Themis), *Baróti Erzsébet* (Eromenis), *Izsáky Margit* (Li) fogják a darab főszerepeit játszani. Pédálatlanul nagy és izgalmas az érdeklődés már most is a Prometheus iránt. — Peleskei notárius és Szilveszter. Vasárnap délután fél 4 órakor oleós helyárrakkal, Szentgyörgyi István föllépésével a Peleskei notárius kerül színpadra. Este fél 8 órakor pedig a Szilveszter című új operettnek lesz a harmadik előadása. — Gyémántkőszörts — Poór Lili.

ZSIDÓCSKÁK

SZABÓ IMRE
SKICCKÖNYVE
A JÖVŐ HÉTEN
KÖNYVPIACRA
KERÜL

C SOPORTOK, KÖNYV-ERESKEDŐK
ÁRUSOK! — RENDELJÉK MEG A
KÖNYVET AZ „UJ KELET” KIADÓ-
HIVATALÁBAN CLUJ-KOLOZSVÁR,
SZENTLELER-UTCA 1-A SZ. ALATT

vel. A jövő hét műsorán ismét szerepelni fog a tavaszi évad óriási sikert Francia bohózat-újodonsága, a Gyémántfőszórtis. Glette szerepében Poór Lillivel, aki — mint szerződött tag — ismét legkiválóbb erőssége és attrakciója lesz a drámai ensembelenek. Mihályfi László is régi szerepét fogja az előadáson játszani.

A mozgóképek műsora: Szombaton, Tom Parler búna, vagy harc a tenger alatt, Rendkívül izgalmas, de mindamellett irodalmi értékű kalandordráma, főszerepben a híres Harry Piellel. Vasárnap, A titokzatos idegen. Floridai halászdrama. Romantikus történet, csodaszép tengeri felvételekkel. — Egyetem-mozgókban: Szombat nagyszéri Pathé-film, Az asszony évától máig. Egy öreg hőcsész az asszonyban az örök csábítót gyűlöli. Egy könyvet olvas, mely a híres asszonyok szerelmét tárgyalja, ennek képei, meglepően ednek előtte. Ekör megjelenik előtte felesége, mint a kitört háboru egy vérkeresztes ápolónője, ki úgy tűnik fel előtte, mint a jóság mentője. Vasárnapról az amerikai Pathé-telepek óriási sikert szenzációja, Lengyel zsidó, főszerepben az Újvilág leghíresebb filmszínésze, Frank Keen. Megszépített dráma. — Uránia mozgóban: Szombaton a diadalmas Cezarina egyetlen komikus fej-zete, Miss Napoleon Newyorkban, a hatodik fejezet. Két világap kacagató verseny az óphiri szenzációért. Rendkívül látványos. Vasárnap, csak egy napig. Hinar szülőtte, főszerepben Oly Colbert.

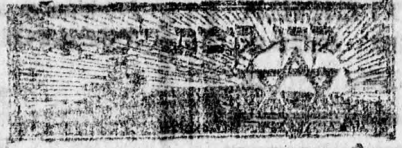
SPORT

A Brassovia házi birkózóversenye. Brassóból jelentik, hogy a szépen fejlődő ottani Brassovia sportegylet szeptember 28-án házi birkózó versenyt rendez. A győztesek az egyület képviselői fogják a szatmári országos bajnoki birkózóversenyen.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Székhely: Calea Reg. Perdanand (vált. Ferenc József-ut.) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókiadó-Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

As Uj Kelet előfizetési árai:
 Egész évre 380—L. Negyed évre... 100 L
 Fél évre... 200—L. Egy óra 40 L
 Egyes szám ára helyben, vidéken és külföldön 150 L

Zs. N. A. kizárólagos feladata földet vásárolni Palesztinában mezőgazdasági célokra. A vásárolt föld a zsidó közösség tulajdonát képezi s el nem idegeníthető

Egy olajfa 25 L, 100 fa egy kert, 1000 fa egy liget, egy dunam 125 Lei, Nachla 12.500 Lei. Járulékalapítvány 1250 L. Aranykönyvbevezetés 1000 L.

Az Erdély, Bínát, Máramaros és Körösvidék területéről befolyó összegek felvételére egyedül a Kolozsvárt (Szentlélek-u. 1.) székhelyű Erdélyrészi Iroda jogosított, mely minden az Uj Kelet-ban kimutatott összegért közvetlenül az Alap központi főirodájának (Haag, Heulstr. 5.) tartozik telelősséggel

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának kimutatása

Az 5681-ik év áh hó 18-tól elul hó 16-ig (1921. szept. 1—15-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	5.835.80 L
Faadományok	4.975.—
Persely	357.24
Nachla	5.620.—
Templomadomány	25.—
Összesen:	16.813.04 L

kerje javára megszűnt, eddig tehát a Wender-füak kertjébe nem 19, hanem 24 fa — 500 lei folyt be. 475.—
 [A marosvásárhelyi ligetbe eddig befolyt 799 fa — 8.549.80 lei.]
 [Jaar Transzilvanijába eddig befolyt 249.753.62 lei.]

Minden zsidó házba egy perselyt

Máramarosra: Stern Sándor 30—, T. & A. Bata cég alkalmazottai 28—, Stein Lajos 25.50, Fuchs Edo 22—, Sewimmer Vilmos 16.50, Gárdos József 16.50, Halpert Malvin 12.80, Klein Márton 10.50, Ringler Hadassa 11.50, Kallus Matild 11—, Stern Nándor 11—, Katz és Lebovics 10.50, Darvas Armin 10—, Weisz Izidor 12—, Grün Berta 15—, Goldstein Armin 15—, kisebb gyűjt. 101.69 lei. 357.24.

A „Dehora“ Zsidó Leány Egyesület Nachiája Szatmár
 A virágnap jövedelméből 7.290— 7.290—
Templomadomány

Gondolatok a Tétra előtt a Zs. N. A.-ra

Marosvásárhely: Abraham Vilmos 25— 25—
Összesítés

Szatmár	10.120— Lei	25.301— Lei
Nagyvárad	2.394—	4.448.25
Marosvásárhely	1.880—	5.407.28
Nagysomkut	586—	586—
A többi helységekből	1.833.04	179.454.52

Jelen számunkban: 16.813.04 L
 Az összegyűjtendő 600.000 L-ből bef. 215.195— Lei
Helyreigazítás: A Bönoth Haalijah Cionista Leányegyesület által rendezett virágnapon Krausz Olga és Blum Berta nem 18— hanem 75— leit gyűjtött.
A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája

A legjobb rum-essencia 65 lei, más essenciák 75 lei kg.-kénti árban kaphatók
Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

Fűszer-, gyarmat- és csemege-árak: Donogán és Fendrich en-gros eladása: STR. MOTILOR (MONOSTORI-UT) 38. SZÁM

Általános adomány
 Nagyvárad: A dr. Fehér Ferenc által rendezett virágnapon (a gyűjtő hőlgyek né sorát legközelebb hozzuk) 2.394 lei folyt be. Marosvásárhely: A dr. Erdélyi Emil által rendezett virágnapon: Ganz Berta és Reichman Roza 400—, Kovács Erzsé és Szilágyi Hermin 378.50, Szilágyi Roza és Erzsé 370.50, Reichmann Rezső és Citrom Margit 114—, Ganz Annus és Lancet Benő 105— leit gyűjtött. (1868—). Nagysomkut: dr. Blumenfeld Dezső által rendezett virágnapon dr. Blumentfeld Dezsőné, Goldstein Irénke és Hirsch Sándor 586— leit gyűjtött. Nagyvárad: Jeremiás Ignác által rendezett virágnapon: Markovics Elzike és Jeremiás Magda 288—, Liebermann Elna és Weis, Rózsika 170—, Rotschild Eitke (5 éves) 30.80 leit gyűjtött. (438.30). Topálialva: A Löwy-család 300— lei. Balmazújváros: Löwy Eszti és Vártes Zoltán eljegyzésén Weiszbürg Lujzika 251.50 leit gyűjtött. Sárospatak: Grosz Samu fia brüh milaja alkalmával Klein Abraham gyűjtése: Marmorstein József 80—, Klein Abraham 25— Várkonyi Bernát, Grosz Samu, Balla Lajos, Rosenbach S. 20—30—, Hafka Adolf, Hirschmann Márk, Werner Fülöp 10—10— lei, kisebb adományok 21—, (186). Seidner Bernát fakeskedő cég 20—, Klein Abraham, Kaffka Adolf, Hirschmann Márk, Marmorstein József, Háy Jakab, Gottlieb Sándor 10—10—, (105—). Alsóvárad: Rotschild Jenő által rendezett virágnapon: Rosenber Margit és Abraham Margit 135— leit gyűjtött. Kolozsvár: R. K. Nussbacher Alice nevére 60— lei. Marosvásárhely: Weissberger Imre, Dóme főpincér utján 12— 5.835.80.

Jaar Transzilvanijja

Szatmári Cionista Szervezet II. ligetje

A „Dehora“ Zsidó Leányegyesület II. kertje
 A virágnap jövedelméből 880 lei. [Betölt. Befolyt 100 fa — 2500 lei.] 880.—
Gizskalay Jochanda Kolozsvár szatmári kertje
 A „Dehora“ Zsidó Leányegyesület által rendezett virágnap jövedelméből 80 fa. [Betölt. Befolyt 100 fa — 2800 lei.] 9000.—
 [A Sz. C. Sz. II. ligetjébe eddig befolyt 900 fa — 14.600 lei.]

A Zsidó Nemzeti Szövetség Marosvásárhelyi Csoportjának ligetje

A Wender-füak kertje
 Farkas Márton és Rosmann Irén [Erdőszentgyörgy] esküvőjén Farkas Ibolyka és Pollacsek Edith gyűjtése: Farkas Márton és neje, dr. Erdélyi Emil 2—2 fa, Lupuly, Roseufeld Albert, Rosmann Dóri, dr. Samuel, Kacz Ignác, Sándor Lipót, Rosmann Zseni, Ko n Jenő, Slamovics László, Abel Gyula, Weintraub Jenő, Abraham Vilma, Léb Zsiga, Sándor Irma, Morgenstern Károly 1—1 fa. **Helyreigazítás:** A „Krausz-kert“ a Wender-füak

Concurs

Die isr. aut. ort. Gemeinde Iclodmare (Nagyiklód) sucht dringend einen **ש"ס בע"ק מודל וכעל תפלה** diejenigen welche von 40 Jahr jünger sind und kleine Familie haben — bevorzugt — Gehalt nach Übereinkommen. — Spesen werden nur dem Akzeptierten vergütet.

Nagyiklód, 19. September 1921.
Josef Lusztig
 G.-präsident.

Uj kóser étterem megnyitása!

Ma csütörtökön, szeptember 22 én nyitk meg az **Unió-és Mátyás király-u.** sarkán a

„Lloyd“ ort. kóser étterem

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a mai napon a modern kornak megfelelően átalakított elsőrangú

ORT. KÓSER ÉTTERMET NYITOTTUNK

Minden igényeinket a tisztelt közönség legmesszebbmenő igényeit kielégíteni. — Elvállalunk bankett-, lakodalmak-, társasvacsorák stb rendezését a legjutányo albb áron. — Előzékeny, figyelmes és pontos kiszolgálás. — A nagyjérdemű közönség szives támogatását kéri

LÖWY ÉS FEUERLICHT

tulajdonosok

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
 Telefon 71 Interurban

Allandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, diszmu- és konyhaberendezési cikkekéből.

Mindenféle porcellánárukat, kristályfehér üvegárukat, kőedényt és táblaüveget azonnal szállítunk

Ornament üveg és kift érkeztek

! ! !

Szerezze be lámpaárú szűkségletét

Komlós Testvéreknel

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
Kérjen árajánlatot!

Fűszer-, gyarmat- és csemege-árak: Donogán és Fendrich en-gros eladása: STR. MOTILOR (MONOSTORI-UT) 38. SZÁM

APROHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lei.

Gimnázisták, polgáristák és elemisták tanítását és előkészítését vállalja orvosanhallgató, aki hébert is tanít. Cim: Wesselényi u. 8. Nathan Herman.

Bőrszakmában keresek gyakornoki állást, kereskedelmi érettségivel és kevés gyakorlattal. Ritualis ellátást igényelek. József Ignác, Magyarigen.

Egy jó szakácsnő és ügyes kiszolgáló-lány keresetért kerestetik. Wesselényi-utca 10. 2581-1

Mellfűző-készítők! Jöjjetek! B. tudomására hozom a t. mellfűző készítőknél, hogy bevezettem a nagy eladásra mindenféle anyagot, amely mieder készítéshez szükséges. Kívánatra mintával és árrakkal szolgálhatok. Kiváló tisztelettel: E. Rosenzweig Str. Regina Maria 6.

A közönség figyelmébe!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy utjonnan átalakított műhelyemben módomban van a közönség legényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri **IZRAEL ALADÁR**

A világhírű Kerpel kézfomító Kerpel szappan Kerpel Bébészappan Kerpel hintőpor

kapható kicsinyben és nagyban Rózsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26 Mátyas kir. tér) — 1926

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a páratlan hatású

HIGIEA SOSBORSZESZ

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeres Gyár 1256 **CLUJ — KOLOZSVAR**

Kérjenek árjegyzéket!

Szállítás megkezdődött! Faiskolák- és szállítótelepek Részvénytársaság

A. Bósy, Fischer és Társa Alud-Nagy nyed

Szilágyi Eleonora R.-T.

Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

Minden háznál fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a parnatoll-, vatta-, léször- és gyapjútisztítás, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben gyorsan és pontosan vállalok. 1262

Baktérium-terhek kézi párákat és tollat Marsékel árak! — Sz. Jld. kiszolgálás!

Stern Salomon Bocskay-utca 9

CHEMNIZI (NÉMETORSZÁG)

lérd., női- és gyermek

Larisnyák és kötött-árak

gyári lerakata! —

Borkovits David — Máramarossziget

Fővár, Városház-épület. — Kérjen mintákat!

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR DUVEIN HOMESPUNS SHETLAN GYAPJU TRICOT SHOTS VELOURCHIFFON ANGOL RUHA-BÁRSONY CREP DE CHIN CHARMANT HAROSEN CREP GEORGET FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBE

OLCSÓ ÁRAK!

GRÜNWARD ÉS STEINER

NŐI DIVATKÜLÖNLÉGSÉGEK ARUHÁZA CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Bőrönd- és taska-műhely:

Wesselényi-u. 3

Elvállal javításokat és új munkákat olcsón és pontosan

2500-1

En-gros és en-detail

Cluj, (Kolozsvár) Str. Londrei (Hosszu-u.) 1. Tornavivoda mellett — Telefon: 14-76

Maia de Coloniale FÜSZER CSARNOK

fűszer- és csemege-üzlet 2604-1

Egy próbavásárlás meggyőzi Önt áraink hihetetlen olcsóságáról, pontos és figyelmes kiszolgálásunkról

BREMEN — AMERICA — CANADA

legnagyobb és leggyorsabb hajók

Norddeutscher Lloyd Bremen

2428-1 romániai főügynökség: „MERCUR” Bucaresti Calea Mosilor 51

Tehetséges ügyes ügynökök kerestetnek

Szörme bundákban — és különféle szőrmeb n nagy választék

Megrendelés, átalakítás és festés minden mennyiségben — vállalunk 1193

S. EISENSTÄDTER & Co.

szűcs, — szőrmeáruház Cal. Viet. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Szeptember 26-án nyílik meg

ENGROS ÉS DETAIL NŐI- és leányka konfektio-üzem

Mértékutáni rendelések 24 óratt. Állandó választék kész modell-kabátokban.

BAUMZWEIG, Bethlen-u. 15. — Félémelet

KRISTÁLY Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Jomkipurra alkalmas POSZTÓCIPŐK

„HERCULES”

cipőüzletbe Str. Regele Ferd. 5 női 22, férfi 25 lei árban kaphatók

DOMBRIA POSZTÓ-GYÁR

2507-I

készít és elad, vagy mosott gyapjuert kicserél valódi „homes pune” elsőrendű uri- és női divatszöveteket Gyári raktár: Rudolf-ut 22

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyas király-tér) 23. Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyjtő- és waggonforgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjviszterítés és felülvizsgálati iroda.

„Melissát” Kérjen, ha finom cukorkát akar!

„AGRICOLA”

Általános Román Biztosító R.-társaság Bukuresti

Alaptőke: 10,000.000 lei

ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELŐSÉG

Cluj, Str. N. Iorga (v. Jókai-u.) No. 11 (saját házában)

valamint alant felsorolt ügynökségei és az ezekhez beosztott ügynökségek mindegyike előnyös feltételek mellett átveszi a miniszteri rendelettel további működésükben felfüggesztett magyar, német és osztrák eredetű társaságoknál eddig elhelyezett összes ágazatbeli biztosításokat

FÜGYŰKSÉGEK: Cluj: Str. Regina Maria 1-3 sz. Banca Centrala, Oradea-Mare: Str. Reg. Ferdinand 7. Hillinger és Ilyés bankháza. Simleu-Silvaniei: saját regieben (Kereskedelmi bank épületében.) Satu-Mare: Piata Victoriei 6 sz. Banca Romana. Sighetul-Marmatiel: Pécsi és Fried építési vállalkozó cég. Targu-Mures. Potoizky Péter, Str. Calarasilor No. 17. Bistrita: Marosvásárhelyi Takarékpénztár fiókja. Str.-Gheorghie: Dr. Kupferstich Armin ügyvéd. Oristur-Seculesc: Székelykereszturi Takarékpénztár R.-T. Brasov: Iosif Lányi, Str. Lunga No. 15. Lupeni: Fried Majer.

Ha Brassóban jár, ahol állandóan a legjobb minőségű és legolcsóbb saison cikkek vannak készletben

ne mulassza el megtekinteni **Klein József és Fia**

női- és férfidivatáruházunkat, Brassó, Kolostor-u. 24. R. kath. templommal szemben